

จุดประสงค์การเรียนรู้**๑. ด้านความรู้ (K)**

นักเรียนสามารถอ่านจับใจความจากสารคดีที่กำหนดให้ได้

๒. ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

๒.๑ นักเรียนสามารถวิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจากสารคดีเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

๒.๒ นักเรียนตอบคำถามจากเนื้อหาภายในเวลาที่กำหนดได้

๒.๓ นักเรียนเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกย่อความและรายงานได้

๓. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)

๓.๑ มีวินัย

๓.๒ ใฝ่เรียนรู้

๓.๓ มีจิตสาธารณะ

๓.๔ ซื่อสัตย์สุจริต

๓.๕ มุ่งมั่นในการทำงาน

๓.๖ มีมารยาทในการอ่าน

แบบทดสอบก่อนเรียน
แบบฝึกการอ่านจับใจความด้วยวิธี SQ๔R เล่มที่ ๔
การอ่านจับใจความจากสารคดี

คำชี้แจง

๑. แบบทดสอบก่อนเรียนฉบับนี้ใช้ทดสอบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการอ่านจับใจความจากสารคดี เป็นแบบทดสอบปรนัย แบบเลือกตอบ ๔ ตัวเลือก จำนวน ๑๐ ข้อ ข้อละ ๑ คะแนน ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ ๑๕ นาที

๒. นักเรียนอ่านข้อความคำถามและคำตอบให้ละเอียดแล้วทำเครื่องหมายกากบาท (x) ให้ตรงช่องตัวอักษร ก, ข, ค, หรือ ง ลงในกระดาษคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

อ่านสารคดีต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๑ – ๑๐

มาริน่าเบย์แซนด์ ประเทศสิงคโปร์

ผู้เขียน : นกุล นาคถนอม

การเดินทางสู่ประเทศสิงคโปร์ในทริปสุดสัปดาห์ที่ผ่านมา ถือว่าผมมีการเตรียมตัวล่วงหน้าน้อยมากเนื่องจากติดภารกิจหลายอย่าง ซึ่งแต่ละเรื่องนั้นล้วนแต่เป็นเรื่องเร่งด่วนทั้งสิ้นที่ต้องเร่งดำเนินการให้เรียบร้อยก่อนออกเดินทาง แต่ก็ยังอุ่นใจอยู่บ้างเพราะประเทศสิงคโปร์นั้น เดินทางไปไม่ยากนัก เพียงแค่ค้นหาข้อมูลการเดินทาง จองที่พักและตั๋วเครื่องบินผ่านเว็บไซต์ โดยทริปนี้ผมเลือกจองโรงแรมกับ traveloka.com ตามคำโฆษณาที่ว่า “จองก่อนประหยัดกว่า” และก็เป็นเช่นนั้นจริง ๆ โดยผมได้ห้องพักใน RELC International Hotel ที่พักสบาย ๆ สุดหรูในย่านออร์ชาร์ด (Orchard) แหล่งช้อปปิ้งยอดนิยม ในราคาเพียง ๒,๐๐๐ กว่าบาท อีกทั้งเว็บไซต์แสดงข้อมูลรวดเร็วทันใจ รูปภาพประกอบมากมายเห็นเกือบทุกรายละเอียดของโรงแรม แสดงราคาเป็นเงินบาทไม่ต้อง Convert ให้ปวดหัวเลือกคุณภาพของที่พักได้ตามระดับดาว และยังมีระบบการแสดงความคิดเห็นจาก Trip Advisor ช่วยให้ผมได้รับทราบความคิดเห็นจากลูกค้าท่านอื่นที่ได้เคยไปพักมาแล้ว น่าลองใช้ครับ traveloka.com แล้วการเดินทางของคุณจะง่ายขึ้นมากทีเดียว

ส่วนการเดินทางต่อจากนั้นก็สามารถใช้บริการรถสาธารณะได้อย่างสะดวก โดยเฉพาะการใช้บริการรถ MRT ที่นำพาไปยังย่านสำคัญต่าง ๆ ประเทศสิงคโปร์ ถือว่าเป็นประเทศที่มีขนาดเล็กที่สุดในโลกประเทศหนึ่งโดยมีสภาพเป็นเกาะตั้งอยู่บริเวณปลายแหลมมลายู บนเกาะหรือภายในประเทศไม่มีทรัพยากรธรรมชาติมากนัก แต่ด้วยความขัดสนดังกล่าวกลับทำให้ประเทศเล็ก ๆ นี้มีฐานะทางเศรษฐกิจดีติดอันดับโลกเพราะประเทศสิงคโปร์ได้มีการพัฒนาเศรษฐกิจทางด้านการค้า เป็นพ่อค้าคนกลางในการขายสินค้า มีจุดเด่นอยู่ที่ท่าเรือปลอดภาษีทำให้สินค้าที่ผ่านมาถึงประเทศสิงคโปร์มีราคาถูก โดยเฉพาะสินค้าแบรนด์เนมชื่อดังต่าง ๆ ที่นำมาขายกันอย่างดาราตาช แห่ยวนใจดึงดูดผู้คนจากหลายประเทศในละแวกใกล้เคียงให้เดินทางมาซื้อกันอย่างมีความสุขที่ได้จับจ่ายสินค้าของแท้ราคาถูก (สำหรับไฮโซ...นะครับ) เอาไปใช้หรือประมาณว่าเอาไปเสริมบารมีให้ดูดีมีระดับ อันนี้ก็แล้วแต่รสนิยม

ปัจจุบันประเทศสิงคโปร์มีท่าเรือน้ำลึกขนาดใหญ่ และถือได้ว่าเป็นท่าเรือที่มีความทันสมัยที่สุดในโลกประเทศหนึ่ง และยังได้เข้าไปร่วมลงทุนในต่างประเทศ โดยเฉพาะในประเทศไทย ลาว เวียดนาม กัมพูชา พม่า เนื่องจากประเทศสิงคโปร์มีประชากรในประเทศน้อย จึงจำเป็นต้องพึ่งพาแรงงานชาวต่างชาติเพื่อมาช่วยในการพัฒนาประเทศ ซึ่งถือว่าประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วประเทศเดียวในแถบกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และมีฐานะทางเศรษฐกิจที่มั่นคงมากที่สุด

ด้วยความที่ประเทศสิงคโปร์เป็นเมืองท่าทางการค้า จึงทำให้ผู้คนหลากหลายเชื้อชาติเดินทางเข้ามาทำงาน และตั้งถิ่นฐานอยู่รวมกลุ่มกัน ดำเนินชีวิตไปตามวัฒนธรรมประเพณีของตนเอง เมื่อวันเวลาเนิ่นนานผ่านไป สิ่งต่าง ๆ ได้ถูก หลอมรวมกัน วัฒนธรรมในบางเรื่องจึงมีความคล้ายกันอยู่บ้าง แต่ถึงกระนั้นเรา ก็ยังสามารถพบเห็นความแตกต่างของวัฒนธรรมได้ หากมีโอกาสเดินทางไปเที่ยวชมคุณจะได้พบเห็นย่านที่อยู่อาศัยที่แบ่งออกได้ดังนี้ ย่าน Little India ย่านChinatown ย่าน Arab Street ย่าน Holland Village และอื่น ๆ อีกที่มีผู้คนอาศัยอยู่ทั่วไป ในช่วงเวลาเช้าอาจจะดูเจียบเหงา แต่เมื่อผ่านช่วงเวลาสายไปแล้วในทุกย่านที่เป็นแหล่งช้อปปิ้งจะคึกคักไปด้วยผู้คนมากมายเดินกันขวักไขว่ ยิ่งเป็นช่วงเวลาค่ำคืนสีสันยามราตรีคุณจะได้พบเห็นวิถีชีวิตของชาวสิงคโปร์และนักท่องเที่ยวผู้มาเยือนได้อย่างชัดเจนขึ้น เนื่องจากในช่วงเวลาค่ำคืนเป็นช่วงเวลาที่อากาศไม่ร้อนมีความเหมาะสม ที่จะเดินชมสินค้าไปอย่างเพลิดเพลิน และเลือกรับประทานอาหารในร้านที่มีชื่อเสียง

นอกจากสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงอย่างสวนสนุกระดับโลก ยูนิเวอร์แซล สตูดิโอส์ บนเกาะเซนโตซ่าแล้ว อีกสถานที่หนึ่งที่คุณไม่ควรพลาดการเดินทางไปเที่ยวชม คือ สิงคโปร์ฟลายเออร์ และ มาริน่าเบย์แซนด์ ซึ่งตั้งอยู่ไม่ไกลกันมากนัก สิงคโปร์ฟลายเออร์นับเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใหม่ของประเทศสิงคโปร์มีรูปร่างคล้ายกับชิงช้าสวรรค์ขนาดยักษ์ ตัวห้องกระเช้ามีรูปร่างเป็นแคปซูล โดยเปิดให้บริการเมื่อปี ๒๐๐๘ ถือว่าเป็นชิงช้าสวรรค์ที่สูงที่สุดในโลก โดยมีความสูงถึง ๑๖๕ เมตร การหมุนแต่ละรอบใช้เวลาประมาณ ๓๐ นาที แต่ละกระเช้าสามารถจุคนได้ ๒๘ คน แต่เจ้าหน้าที่จะจัดให้นั่งได้ประมาณ ๑๐ - ๑๕ คนต่อกระเช้า (ห้อง) ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยและเป็นการไม่เบียดกันมากเกินไป เพื่อให้จะได้มีความสะดวกสบายในการชมทิวทัศน์แบบ ๓๖๐ องศา ทั้งยังมีบริการแพ็คเกจดินเนอร์มื้อค่ำอีกด้วย

มาริน่าเบย์แซนด์ คือ ส่วนการลงทุนใหม่ที่รัฐบาลสิงคโปร์ได้พัฒนาให้อ่าวมาริน่าเป็นสถานที่ท่องเที่ยว และสถานที่พักผ่อนแห่งใหม่ โดยมีการก่อสร้างโรงแรมหรูหรรกว่า ๒,๕๖๐ ห้อง และคาสิโนที่ใหญ่เป็นอันดับ ๒ ของโลก ทั้งยังมีร้านขายสินค้าแบรนด์เนมดังจากทั่วโลกมารวมไว้ ตัวอาคารมีรูปร่างคล้ายกับไฟตั้งชิดกัน ในส่วนปลายเป็นรูปสามเหลี่ยมคล้ายหน้าจั่วในบ้านเราและมีเรือขนาดใหญ่วางอยู่บนไฟ ถือเป็นสถาปัตยกรรมที่แปลกและสวยงาม ในช่วงเย็นและค่ำคืนของทุกวัน มาริน่าเบย์แซนด์ จะเป็นจุดท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่ต้องการมาเก็บภาพบรรยากาศของอาคารรูปทรงแปลกและสีสันของกระเช้ายักษ์ สิงคโปร์ฟลายเออร์ที่เปิดไฟอย่างมีสีสันสวยงาม จึงเป็นค่าค่าน่าประทับใจของผู้ไปเยือน

การเดินทางในทริปนี้ผมได้มีโอกาสพูดคุยกับคนขับแท็กซี่และผู้ประกอบกิจการร้านอาหารไทยในย่านเกย์ลิ่ง (Geylang) ซึ่งถือเป็นย่านสีสังเขมราตรี และย่านที่พักราคาถูก แต่ห้องพักราคาจะคับแคบไปสักหน่อย ทั้งนี้เมื่อเทียบกับที่พักในย่านออร์ชาร์ด (Orchard) จะเห็นได้ว่าราคานั้นแตกต่างกันค่อนข้างมาก ทั้งสองอาชีพเล่าให้ผมฟังถึงเรื่องราวการดำเนินชีวิตในประเทศสิงคโปร์ที่สรุปตรงกันได้ว่า อยู่ประเทศสิงคโปร์เศรษฐกิจดี หาเงินง่าย ทุกคนต้องทำงานอย่างไม่มีเวลาหยุดว่าง ถ้าหยุดทำงานนั้นคือ “อดตาย” เพราะที่นี่ทุกสิ่งทุกอย่างต้องใช้เงิน

ที่มา : <http://www.thai-traveller.com>

๑. สารคดีข้างต้นเป็นสารคดีประเภทใด

- ก. สารคดีวิชาการ
- ข. สารคดีท่องเที่ยว
- ค. สารคดีชีวประวัติ
- ง. จดหมายเหตุ

๒. แนวความคิดหลักที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอคืออะไร

- ก. แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวทางกายภาพที่น่าสนใจของประเทศสิงคโปร์
- ข. แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของประเทศสิงคโปร์
- ค. แนะนำวิธีการเดินทางไปประเทศสิงคโปร์
- ง. แนะนำวิธีการจองโรงแรมในประเทศสิงคโปร์

๓. ในสารคดีนี้ “มารีน่าเบย์แซนด์” หมายถึงอะไร

- ก. ชิงช้าสวรรค์ขนาดยักษ์
- ข. ห้างสรรพสินค้าปลอดภาษี
- ค. โรงแรมหรูใจกลางเมือง
- ง. อ่าวที่มีสถาปัตยกรรมรูปทรงแปลกและสวยงาม

๔. ข้อใดไม่ใช่เหตุผลที่ผู้เขียนแนะนำให้ผู้อ่านไปเที่ยวที่ “มารีน่าเบย์แซนด์”

- ก. เป็นแหล่งช้อปปิ้งสินค้าแบรนด์เนม
- ข. มีสถาปัตยกรรมที่สวยงามน่าสนใจ
- ค. เป็นแหล่งขายอาหารทะเลที่ใหญ่ที่สุดในอาเซียน
- ง. เป็นจุดชมวิวที่สวยงามยามค่ำคืน

๕. ถ้านักเรียนเข้าไปดูเว็บไซต์ traveloka.com จะทราบข้อมูลต่าง ๆ ยกเว้นข้อใด

- ก. ประวัติของสายการบินต่าง ๆ
- ข. การจองห้องพักในโรงแรม
- ค. การจองตั๋วเครื่องบิน
- ง. สถานที่ตั้งของโรงแรม

๖. จากสารคดีนี้ “Convert” หมายถึงอะไร

- ก. การเดินทางย้อนกลับมาที่เดิม
- ข. การเปลี่ยนค่าเงินของประเทศสิงคโปร์เป็นค่าเงินของไทย
- ค. การเปลี่ยนโรงแรม
- ง. ซื้อมือถือยี่ห้อดังของสิงคโปร์

๗. ข้อใดเป็นข้อเท็จจริงจากสารคดีนี้

- ก. ประเทศสิงคโปร์นั้นเดินทางไปไม่ยากนัก
- ข. ย่านเกย์ลิ่ง (Geylang) ถือเป็นย่านสี่สัณยามราตรี และย่านที่พักราคาถูก แต่ห้องพักอาจจะคับแคบไปสักหน่อย
- ค. ทุกคนต้องทำงานอย่างไม่มีเวลาหยุดว่าง ถ้าหยุดทำงานนั้นคือ “อดตาย” เพราะที่นี่ทุกสิ่งทุกอย่างต้องใช้เงิน
- ง. RELC International Hotel อยู่ในย่านออร์ชาร์ด (Orchard)

๘. เหตุผลใดที่ทำให้ประเทศสิงคโปร์มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ

- ก. สิงคโปร์มีทรัพยากรธรรมชาติหลากหลายเหมาะแก่การตั้งถิ่นฐาน
- ข. สิงคโปร์เป็นเมืองท่าทางการค้า ผู้คนจากทั่วโลกเดินทางมาค้าขาย
- ค. สิงคโปร์มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติหลายแห่ง
- ง. สิงคโปร์มีพื้นที่มากเหมาะแก่การตั้งรกรากทำมาหากิน

๙. ข้อใดไม่ถูกต้องเกี่ยวกับประเทศสิงคโปร์

- ก. มีสวนสนุกยูนิเวอร์แซลสตูดิโอส์อยู่บนเกาะเซนโตซ่า
- ข. มีท่าเรือน้ำลึกขนาดใหญ่ที่ทันสมัย
- ค. มีประชากรหลากหลายเชื้อชาติมากที่สุดในอาเซียน
- ง. เป็นเกาะขนาดเล็กตั้งอยู่ปลายแหลมมลายู

๑๐. ข้อใดสื่อความหมายได้ถูกต้องจากข้อความ “สินค้าแบรนด์เนมชื่อดังต่าง ๆ ที่นำมาขายกันอย่างดาษดื่น เย้ายวนใจดึงดูดผู้คนจากหลายประเทศในละแวกใกล้เคียงให้เดินทางมาซื้อกันอย่างมีความสุขที่ได้จับจ่าย สินค้าของแท้ราคาถูก (สำหรับไฮโซ...นะครับ) เอาไปใช้หรือประมาณว่าเอาไปเสริมบาร์มีให้ดูดีมีระดับ อันนี้ก็แล้วแต่รสนิยม”

- ก. คนสิงคโปร์นิยมซื้อสินค้าแบรนด์เนม
- ข. สินค้าแบรนด์เนมที่ประเทศสิงคโปร์มีราคาถูกมาก ใคร ๆ ก็ซื้อได้
- ค. ที่ประเทศสิงคโปร์มีสินค้าแบรนด์เนมวางขายอยู่ทั่วไปตามข้างถนนคนเดิน
- ง. สินค้าแบรนด์เนมที่ประเทศสิงคโปร์แม้จะราคาถูกกว่าที่อื่นแต่ก็แพงสำหรับคนทั่วไป

ใบความรู้ เรื่อง การอ่านจับใจความจากสารคดี

ความหมายของสารคดี

สารคดี หมายถึง งานเขียนหรือวรรณกรรมที่ผู้เขียนมีเจตนาที่จะเสนอสาระที่เป็นจริง ตามข้อเท็จจริงและเหตุการณ์ที่ปรากฏขึ้นจริง เพื่อให้ผู้อ่านได้รับความรู้ ความคิด ความกระจ่าง แต่ในขณะเดียวกันผู้เขียนก็ต้องสร้างสรรค์ผลงานของตนเองอย่างมีศิลปะ มีวิธีการเสนอเรื่องให้เกิด “รส” เสมือนหนึ่งผู้อ่านมีส่วนร่วมรู้ในเรื่องหรือเหตุการณ์นั้น ๆ เพื่อก่อให้เกิดความบันเทิงใจหรือความประทับใจ

ประเภทของสารคดี

มาลี บุญศิริพันธ์ (อ้างถึงใน วนิดา บำรุงไทย) ได้จำแนกสารคดีเป็นประเภทย่อย ๆ ดังนี้

๑. สารคดีเสริมข่าว ได้แก่งานเขียนสั้น ๆ เสนอแง่มุมขบขันหรือมุมมองแปลก ๆ เพื่อสร้างความสดใส สนุกสนาน ผ่อนคลายความตึงเครียด

๒. สารคดีเคียงข่าว เป็นสารคดีที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์โดยตรง หรือผลกระทบเนื่องจากเนื้อหาข่าวเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น ความสูญเสีย ความวิบัติของครอบครัวที่สมาชิกของบ้านประสบอุบัติเหตุเรือข้ามฟากล่มถึงแก่ชีวิต เป็นต้น

๓. สารคดีทั่วไป หมายถึง สารคดีที่เสนอสาระเรื่องราวทั่ว ๆ ไป ได้แก่

๓.๑ สารคดีบุคคล เป็นเรื่องเกี่ยวกับบุคคลในแง่ต่าง ๆ เช่น บุคลิกภาพ ความเป็นอยู่ เจตคติ

๓.๒ สารคดีโอกาสพิเศษ เป็นสาระเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับวาระ โอกาสพิเศษ เช่น วันสงกรานต์ ปีผู้สูงอายุ วันแม่

๓.๓ สารคดีประวัติศาสตร์ เป็นสาระหรือเกร็ดความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์

๓.๔ สารคดีท่องเที่ยว เป็นเรื่องราวการเดินทางท่องเที่ยวของผู้เขียน

๓.๕ สารคดีแนะนำวิธีทำ ให้สาระความรู้ แนวคิด หรือแนวปฏิบัติของกิจกรรม อาชีพ หรือกระบวนการอย่างใดอย่างหนึ่ง

๓.๖ สารคดีเด็ก เป็นสาระเรื่องราวเกี่ยวกับเด็ก เช่น จิตวิทยาเด็ก พัฒนาการของเด็ก การละเล่นของเด็ก เป็นต้น

๓.๗ สารคดีสตรี เป็นสาระเกี่ยวกับสตรีในแง่มุมต่าง ๆ

๓.๘ สารคดีเกี่ยวกับสัตว์ เป็นสาระความรู้เกี่ยวกับสัตว์

แนวทางการอ่านจับใจความสารคดี

งานเขียนประเภทสารคดีมีเป้าหมายให้ความรู้มากกว่าอย่างอื่น การอ่านจับใจความสารคดีที่มีประสิทธิภาพ จึงต้องสามารถจำแนกให้ได้ว่าใจความสำคัญที่สุดหรือแก่นเรื่องคืออะไร ใจความสำคัญในแต่ละตอนคืออะไร และมีใจความขยายหรือใจความประกอบอะไรบ้าง ซึ่งอาจใช้แนวทางในการพิจารณาดังนี้

๑. การตั้งชื่อเรื่อง เป็นจุดชี้แนะใจความสำคัญที่สุดของเรื่องได้ดีและรวดเร็วเป็นอันดับแรก เพราะสารคดีทั่วไปมักตั้งชื่อไม่ซับซ้อนและนิยมบอกสาระสำคัญหรือเป้าหมายของผู้แต่งไว้อย่างตรงไปตรงมา ฉะนั้นในการอ่านสารคดีจำนวนมากเพียงแค่นี้ได้เห็นชื่อเรื่องก็สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องได้แล้ว ถ้าสนใจจึงค่อยอ่านรายละเอียดต่อไป

๒. การตั้งหัวข้อเรื่องย่อย ในการแต่งสารคดีขนาดยาวมักนิยมแบ่งเนื้อหาออกเป็นตอน ๆ และใส่หัวข้อเรื่องกำกับเอาไว้ด้วย ซึ่งแท้ที่จริงคือประเด็นสำคัญของเรื่องในแต่ละตอนนั่นเอง ถ้าผู้อ่านต้องการจับใจความสำคัญของเรื่องอย่างคร่าว ๆ และรวดเร็ว อาจพิจารณาจากหัวข้อเรื่องย่อยเหล่านั้นโดยไม่ต้องอ่านรายละเอียดทั้งหมดก็ได้

๓. การค้นหาแก่นเรื่อง ในกรณีที่ชื่อเรื่องของสารคดีไม่สามารถชี้แนะใจความสำคัญของเรื่องได้หรือไม่มีการตั้งหัวข้อเรื่องย่อยสรุปสาระสำคัญในแต่ละตอนเอาไว้ ผู้อ่านจะต้องค้นหาแก่นเรื่องหรือใจความสำคัญที่สุดของเรื่องเอาเอง โดยพยายามจับประเด็นสำคัญจากในแต่ละย่อหน้า แล้วนำแต่ละประเด็นย่อยเหล่านั้นมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อสรุปหาแก่นเรื่องหรือใจความสำคัญที่สุดของเรื่องอีกครั้งหนึ่ง เป็นที่น่าสังเกตว่า แม้ผู้แต่งสารคดีจะสามารถบอกใจความสำคัญไว้ได้ทั้งในตอนต้นเรื่อง ตอนท้ายเรื่อง หรือกระจายอยู่ตลอดเรื่อง แต่ที่นิยมแต่งกันมากที่สุด มักสรุปบอกเป้าหมายและสาระสำคัญที่สุดหรือแก่นเรื่องไว้ในตอนท้ายเรื่องอีกครั้ง การเริ่มต้นพิจารณาจากชื่อเรื่อง หัวข้อย่อยในเรื่อง และสรุปท้ายเรื่อง จึงจะช่วยให้จับใจความสำคัญของสารคดีได้แม่นยำและชัดเจนยิ่งขึ้น

๔. การอ่านละเอียดทั้งเรื่อง แม้จะมีข้อสังเกตและแนวทางการอ่านจับใจความสำคัญของสารคดีให้ได้รวดเร็วอยู่หลายประการ แต่ถ้าจะอ่านสารคดีให้มีอรรถรส คือได้ทั้งสารประโยชน์และความเพลิดเพลินสมควรอ่านอย่างละเอียดทั้งเรื่องจะทำให้สามารถจับใจความสารคดีได้อย่างสมบูรณ์ โดยเฉพาะการมีภาพประกอบเรื่องที่เหมาะสมสวยงามช่วยให้เข้าใจเรื่องได้ง่าย และเป็นเสน่ห์ชวนอ่านยิ่งกว่างานเขียนเพื่อให้ความรู้อย่างอื่น งานเขียนประเภทสารคดีในปัจจุบันจึงนิยมเผยแพร่ในนิตยสารเพราะใช้ภาพประกอบสวยงามได้ดี

สารคดีเรื่องที่ ๑

Tattoo ลายสัก เจ็บ จำ สวย

ว่ากันว่าในบรรดาลายสักทั้งหมดของ จอห์นนี่ เดปป์ พระเอกฮอลลีวูด ไม่มีลายสักใด ได้รับการพูดถึงเท่ารูปปั้นบนไหล่ขวา ที่มีคำว่า “Winona Forever” หรือ “วินونا ตลอดกาล” เดปป์สักคำนี้เมื่อคบหากับ วินونا ไรเดอร์ นางเอกคู่หมั้น แม้ต่อมาความรัก ขาดสะบั้น ทั้งคู่สิ้นสุดความสัมพันธ์ พระเอกหนุ่มเมาหัวราน้ำ แต่ยังไม่ลบลายสักแถมใจเอาไว้อย่างเดียว แต่ลบบางส่วนออกไปกลายเป็น “Wino Forever” หรือ “ซีเหล้าตลอดกาล” เพราะเดปป์เชื่อว่าร่างกายคือบันทึก ลายสักคือเรื่องราว ถึงความรักมอดดึบ แต่ลายสักยังอยู่ เมื่อให้สัมภาษณ์นิตยสาร GQ จึงบอกว่า การลบลายสักก็เหมือนไม่ยอมรับสิ่งที่เกิดขึ้น ให้แต่งเติมหรือทำตลกเลยเสียยังดีกว่า พร้อมยกตัวอย่างด้วยว่า ให้สักชื่อผู้ชายคนใหม่ของวินอนายังถือว่าชื่อตรงต่อความรู้สึกมากกว่าลบลายสักเดิมทิ้งไป

นับตั้งแต่ น้ำหมึกหยดแรกถูกสักบนร่างกาย เดปป์ก็สักเพิ่มอีกนับลายไม่ถ้วน บนเนื้อหนังมีทั้งรูปอินเดียนแดงเผ่าเซโรกี ชื่อแม่และหัวใจ ชื่อลูกชายและท้องทะเลกับนก รวมถึงเลข “3” ที่แม้แต่แฟนคลับก็ยังไม่ว่าหมายถึงอะไรแน่ชัด ถึงตอนนี้พระเอกขวัญใจน่าจะมีลายสักไม่น้อยกว่า ๓๐ ตำแหน่งทั่วร่าง ทุกลายมีความหมายบางอย่าง ระบุถึงช่วงเวลาของชีวิต เพราะเดปป์เชื่อว่าการสักเหมือนสิ่งที่พวกกะลาสีเรือเคยทำ เกิดขึ้นในช่วงเวลาพิเศษที่ตัดสินใจสร้างรอยแผลเป็นบนร่างกาย ไม่ว่าคุณจะสักเองโดยใช้มีด หรือช่างสักมืออาชีพก็ตาม

สักคนที่อยากสัก

บนเส้นทางสู่ถนนข้าวสาร แหล่งรวมร้านสัก แทตทูอาร์ติสต์ (tattoo artist) ผู้คน เรือนร่างเปื้อนสี ผมและตัวเดินอยู่ริมทางเท้าราชดำเนิน ดิว หรือ กรดล แยมส์ตัยธรรม ทำงานอยู่กองบรรณาธิการหนังสือท่องเที่ยว “นายรอบรู้” สำนักพิมพ์สารคดี เขาสนใจ ลวดลายบนผิวหนัง และอยากสักในสักวัน ผมจึงเชิญเขามาร่วมตามหาความหมายในลายสัก ด้วยกันที่ถนนข้าวสาร ถ้าเอาตามความหมายของ “สัก” ใน พจนานุกรมฉบับ ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ บอกว่า “เอาของแหลมแทงลงด้วยวิธีการหรือเพื่อประโยชน์ ต่าง ๆ กัน เช่น สักปลาไหล สักหาของในน้ำ สักรอยชำเพื่อริดเอาเลือดที่คั่งออก” หรืออีก ความหมายหนึ่ง “ใช้เหล็กแหลมจุ่มหมึกหรือน้ำมันแทงที่ผิวหนังให้เป็นอักขระเครื่องหมาย หรือลวดลาย, ถ้าใช้หมึก เรียกว่า สักหมึก, ถ้าใช้น้ำมัน เรียกว่า สักน้ำมัน” รวมถึง “ทำ เครื่องหมายโดยใช้เหล็กแหลมจุ่มหมึกจิ้มที่ผิวหนังเพื่อแสดงเป็นหลักฐานบนร่างกายส่วนใด ส่วนหนึ่ง เช่น สักข้อมือ แสดงว่าได้ขึ้นทะเบียนเป็นชายฉกรรจ์...สักหน้าแสดงว่าเป็นผู้ที่ ต้องโทษปาราชิก” ขณะที่เว็บไซต์ออนไลน์ของดิกชันนารี Longman ให้ความหมาย ในภาษาอังกฤษ คือ “แทตทู” (tattoo) หมายถึง “รูปหรือตัวหนังสือที่ถูกทำเครื่องหมาย ลงบนผิวหนังอย่างถาวร ด้วยเข็มและหมึก” ส่วนช่างสักคนหนึ่งแถวถนนข้าวสารบอกว่า “มันคืองานศิลปะชนิดหนึ่งที่อยู่บนตัวคนถาวรคงทน ทุกคนเข้าถึงได้” และแม้จะไม่ค่อยได้ ศึกษาความหมายของคำว่าสักจากตำรา แต่สำหรับเขาแล้ว “การสักก็คือการวาดรูป เพียงแต่ วาดด้วยเข็มจุ่มหมึกสี กรีดลงบนเนื้อคนที่เดินได้!” ก่อนตอบท้าย “เดี๋ยวนี้เกือบจะสักรูปอะไร ก็ได้บนเนื้อคน ถ้ารูปบนกระดาษทำได้ สักก็ทำได้!”

ช่วงเวลาที่คนคนหนึ่งจะสักร่างกายมีสองช่วงด้วยกัน คือ หนึ่ง ช่วงที่ยังคิดไม่ออก กับสอง ช่วงที่คิดออกแล้ว อธิบายอย่างชัดเจนที่สุดก็คงอย่างที่คุณพอลคาเดา การสักครั้งแรกผู้สักอาจอายุน้อย ไม่มีประสบการณ์ หรือ “สักแต่ขอให้ได้สักเท่านั้น ตามเพื่อนหรือนายแบบหนังสือ” คือยังไม่รู้ว่าตัวเองชอบลายสักจริงหรือไม่ หรือถึงชอบก็ไม่มั่นใจว่ารูปที่ เลื่อนั้น “ใช่” เพราะลายสักจะอยู่กับเราตลอดไป การสักลายที่ “ไม่ใช่” จึงไม่ใช่เรื่อง ล้อเล่นเลย ส่วนการสักในช่วงที่ ๒ ก็อยู่ในทางตรงข้ามกับช่วงแรก

“ตั้งใจสักลายอะไร” ผมถามดิวในเป้าหมายของรูปที่จะสัก

“มันมีหลายลายที่ผมอยากสัก ถึงผมจะไม่รู้ว่าบนโลกนี้มีลายสักทั้งหมดกี่แบบ ผมรู้ เฉพาะลายที่ผมชอบ คือ พวกกราฟิก จีโอเมตริก จะดูลายพวกนี้เยอะมาก”

ชายวัยเบญจเพสอธิบายต่ออีกว่า ภาพกราฟิกที่เขาชอบหมายถึงพวกศิลปะนามธรรม หรือแอบสแตรก (abstract) ไม่ใช่ภาพเหมือนชัดๆเป็นคน สัตว์ หรือสิ่งของ ส่วนลายจีโอ เมตริกคือพวกรูปทรงเรขาคณิต

“ผมชอบเพราะดูเหมือนมันไม่มีความหมาย”

“ที่มาของความชอบคืออะไร” ผมถามเมื่อเราเข้าใกล้ถนนข้าวสาร

“เพราะผมอยากเอาสิ่งที่มีมันอยู่ในหัวออกมาอยู่ตามตัว ผมเป็นคนชอบอะไรแบบนี้ ตอนเด็กผมชอบให้เพื่อนเอาปากกามาวาดบนแขนเป็นรูปนาฬิกา ผมสนุก แต่ปัญหาคือผมไม่ได้เติบโตมาในสังคมที่ยอมรับว่าการสักคือเรื่องดี เหตุนี้ผมจึงไม่ได้คิดเรื่องสัก แต่พอโตมาเห็นเพื่อนฝรั่งสักแล้วรู้สึกว่ามันเจ๋งดีนะ ได้ฟังเขาเล่าว่าแต่ละลายมีความหมายเฉพาะตัว ตอนนั้นผมคิดว่า ผมก็มีเหมือนกันบางสิ่งที่ผมอยากจดจำไว้ แต่ไม่ได้หมายความว่าอยากบอกใคร”

“พวกจีไอเมทริกจะสื่อความหมายของชีวิตได้อย่างไร”

“ทุกลายที่ผมสักต้องมีความหมาย คนอื่นเห็นอาจคิดว่าไม่มีอะไร แต่จริง ๆ ต้องมี ยกตัวอย่างตอนนี้ผมพยายามหาลายสักที่แสดงถึง freedom”

“จะเป็นลายสักแรกเลยไหม” ดิว๊กโหล่ กล่าวว้า

“ลายจีไอเมทริกผมจะสักที่หัวไหล่ แต่ลายแรกผมอยากจะสักที่ด้านในของแขนซ้าย ประโยคของอาจารย์ศิลป์ พีระศรี ว่า ถ้าขึ้นไปเห็นอะไรบนดวงจันทร์แล้ว เราคงหมดอารมณ์ที่จะฝันถึงมันอีกต่อไป” เพราะเหตุใดจึงสนใจสักคำนี้

“มันเหมือนเป็นเครื่องคอยเตือนใจ ให้เราทั้งกล้าที่จะฝันและกล้าที่จะยอมรับสิ่งที่เกิดขึ้น หรือบางทีมันก็คอยเตือนใจว่า เรื่องบางเรื่องก็ควรจะให้มันเป็นแค่ความฝันเพราะความจริงมันอาจไม่สวยงามเหมือนฝันก็ได้ เก็บไว้เป็นฝันที่สวยงามแบบนั้นดีกว่า ผมตีความหมายประโยคนี้นี้ได้หลายแง่มุม และผมว่ามันเหมาะกับคนนิสัยแบบผมที่สุด” แล้วชายหนุ่ม ก็อธิบายว่า ต้องการสักคำของอาจารย์ศิลป์ พีระศรี จากลายมือของพ่อ

“ผมบอกให้พ่อเขียนประโยคนี้นี้ แล้วผมถ่ายรูปเก็บไว้ ที่ผมอยากได้ลายมือพ่อเพราะที่ผ่านมาพ่อสอนผมเยอะมาก แต่ครั้งนี้ผมอยากได้คำพูดคนอื่นที่เป็นลายมือของพ่อ ผมบอกพ่อว่าไม่ต้องคัดลายมือ เขียนด้วยลายมือธรรมดาที่พ่อเขียนประจำ”

“คิดว่าจะสักคำนี้เมื่อไหร่” คำถามสุดท้ายก่อนเลี้ยวเข้าถนนข้าวสาร

“วันที่ผมรู้สึกตัวผมเป็นของผมโดยชอบธรรม วันที่ผมเลี้ยงดูตัวเองได้ ที่ผ่านมาผมรู้ว่าแม่ไม่ชอบให้ลูกมีลายสักหรือเจาะหู เพราะเขาเป็นครู อยากให้ลูกดูสะอาด สะอาด เมื่อก่อนผมเคยไว้ผมทรงเดรดล็อก แม่ไม่ค่อยชอบใจเท่าไร ที่ผ่านมาผมรู้สึกชีวิตยังไม่ใช่ของผม ผมเข้าใจนะว่าแม่หวังดี แต่วันหนึ่งเมื่อผมมีรอยสัก วันนั้นจะเป็นวันที่ผมเป็นผมอย่างสมบูรณ์ ไม่แคร์โลกภายนอกว่าคนจะมองไอ้ตัวเป็นอย่างไร มีลายสักแล้วจะเป็นคนชั่วมั๊ย ใครจะมองผมชั่วก็มองไป ผมจะไม่คิดเรื่องพวกนั้นแล้ว”

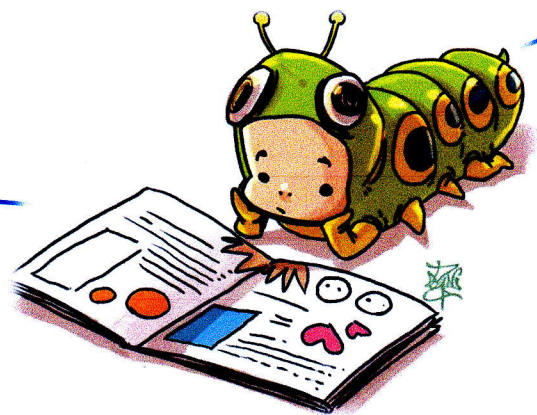
ที่มา : นิตยสารสารคดี ปีที่ ๓๑ ฉบับที่ ๓๖๔ , มิถุนายน ๒๕๕๘ หน้า ๓๓-๔๐

ฐิติพันธ์ พัฒนมงคล – เรื่อง
บันสิทธิ์ บุญยะรัตเวช – ภาพ

กิจกรรมที่ ๑
การอ่านจับใจความจากสารคดี
ชั้นที่ ๑ S (Survey) การอ่านเรื่องอย่างคร่าว ๆ เพื่อหาจุดสำคัญของเรื่อง

คำชี้แจง นักเรียนอ่านสารคดี เรื่อง *Tattoo ลายสัก เจ็บ จำ สวย* โดยสำรวจเนื้อหา
อย่างรวดเร็วแล้วตอบคำถามต่อไปนี้

๑. ชื่อเรื่อง.....
๒. ผู้เขียน.....
๓. ที่มา.....
๔. ประเภทของสารคดี.....
- ๕.สาระสำคัญ.....
 - ๕.๑ ใคร
 - ๕.๒ ทำอะไร
 - ๕.๓ ที่ไหน
 - ๕.๔ อย่างไร

กิจกรรมที่ ๒
การอ่านจับใจความจากสารคดี
ชั้นที่ ๒ Q (Question) การตั้งคำถาม

คำชี้แจง นักเรียนอ่านสารคดี เรื่อง *Tattoo ลายสัก เจ็บ จำ สวย* แล้วตั้งคำถามให้ครอบคลุม
เนื้อหา จำนวน ๕ คำถาม

คำถามที่ ๑

.....
.....

คำถามที่ ๒

.....
.....

คำถามที่ ๓

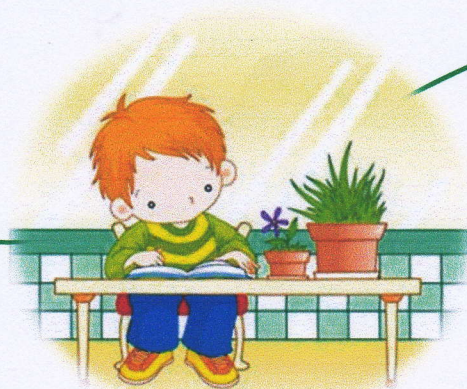
.....
.....

คำถามที่ ๔

.....
.....

คำถามที่ ๕

.....
.....

กิจกรรมที่ ๓
การอ่านจับใจความจากสารคดี
ชั้นที่ ๓ R๑ (Read) การอ่านอย่างละเอียดเพื่อหาคำตอบของคำถาม

คำชี้แจง นักเรียนอ่านสารคดี เรื่อง *Tattoo ลายสัก เจ็บ จำ สวย* แล้วหาคำตอบของคำถาม
ที่ตั้งไว้จากกิจกรรมที่ ๒

ตอบคำถามที่ ๑

.....
.....

ตอบคำถามที่ ๒

.....
.....

ตอบคำถามที่ ๓

.....
.....

ตอบคำถามที่ ๔

.....
.....

ตอบคำถามที่ ๕

.....
.....

กิจกรรมที่ ๔
การอ่านจับใจความจากสารคดี
ชั้นที่ ๔ R๒ (Record) การจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ตามความเข้าใจของตนเอง

คำชี้แจง นักเรียนอ่านสารคดี เรื่อง *Tattoo ลายสัก เจ็บ จำ สวย* แล้วจดบันทึกข้อความ
ที่สำคัญอย่างย่อตามความเข้าใจของนักเรียน

บันทึกจากการอ่าน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

